

Antoni Castel

Sense Fidel arriben les reformes?

La renúncia de Fidel Castro com a president del consell d'estat i comandant en cap de les forces armades obre el pas a les reformes? No se sap, ni cap analista que sigui honest no és capaç de fer una prospectiva sobre què passarà aquests mesos vinents en un règim que s'ha mantingut ferm durant 49 anys i que ha estat capaç de resistir l'embargament de la primera potència econòmica i militar mundial, repel·lir agressions com la de la badia de Cochinos i superar l'esfondrament de la Unió Soviètica. Amb duresa, gràcies a uns serveis de seguretat que, per l'eficiència, no semblen pas d'un país tropical, Fidel ha arraconat una feble dissidència, qualificada a l'instant d'agent al servei de "l'imperialisme nord-americà". Als descontents amb un règim que fa dècades que no dóna més de si i que no tenien la valentia de fer oposició, els quedava el recurs d'escapar-se a Miami, una destinació també reservada als qui estaven tips de llibreta de racionament i de ser controlats a tota hora.

No se sap si hi haurà reformes però sí que es pot afirmar que s'obre una nova era, l'era sense Fidel. Potser Fidel, si la salut li ho permet, continuarà tutelant el seu successor, com ho ha fet durant el darrer any i mig amb el seu germà Raúl, i es farà sentir amb comentaris a la premsa, amb la finalitat d'alimentar el mite del revolucionari que des de Sierra Maestra no dorm per a defensar les "conquestes de la revolució". Les reformes podrien arribar quan Fidel desaparegui, per mort o perquè la malaltia el deixi fora de combat. Aleshores, sense el last del líder màxim, els dirigents que ara fan pinya –i que han arraconat les seves diferències– podrien assajar l'obertura econòmica tot conservant l'hegemonia política, seguint el model de la Xina i del Vietnam. No és cap secret que Raúl Castro admira la forma de fer dels dirigents xinesos, que mantenen la bandera del partit comunista i eleven a la categoria d'icona de la revolució

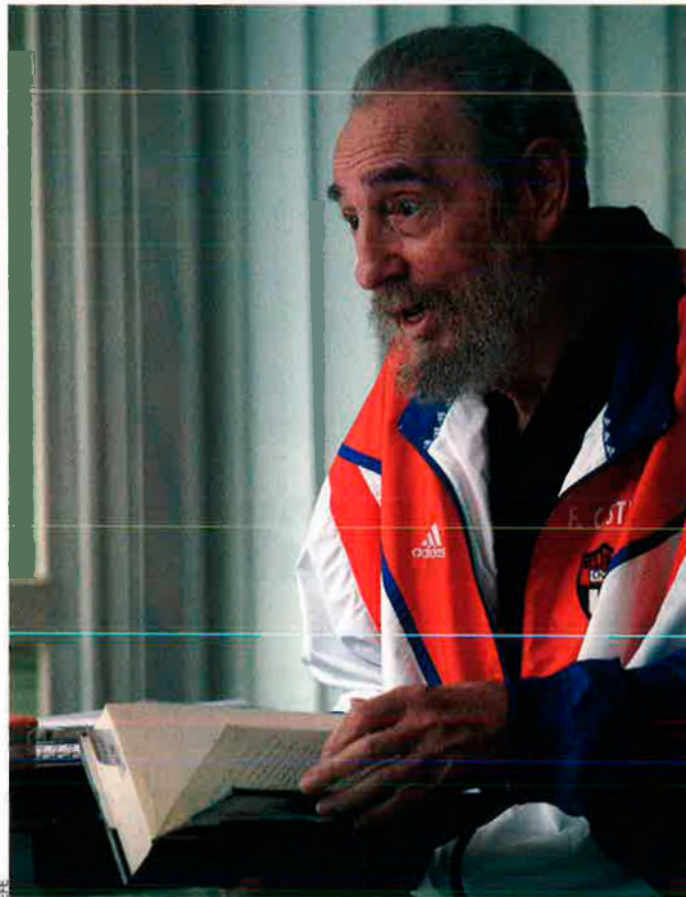
Deng Xiaoping, mentre fabriquen per a tot el món i adoren el capitalisme.

Una economia oberta i la desaparició de Fidel, tot un maldecap per als nou presidents que han passat per la Casa Blanca des del 1959, podria facilitar el desglaç de les relacions amb els Estats Units i l'oposició de Miami. Ja se sap que quan es poden fer negocis les coses es veuen d'una altra manera. Sigui com sigui, Bush no ho veurà, almenys com a president. Barack Obama, Hillary Clinton

o John McCain, un dels tres, es farà càrrec del dossier cubà, més lleuger d'ara en davant. De la seva habilitat de tractar amb el successor de Fidel –i no sembla que cap dels tres tingui experiència en política exterior i menys a l'Amèrica Llatina– dependrà en part que els dirigents cubans obrin la seva economia i alleugereixin el control sobre la població. Si el nou president dels Estats Units caigués en la temptació d'hostilitzar el nou poder, aquest es replegaria i podria recórrer al discurs nacionalista i als mites fundacionals de la revolució (caserna de Moncada, Sierra Maestra, badia de Cochinos i el Che Guevara) utilitzats durant mig segle, als quals s'afegirà Fidel.

El qui més lamentarà la marxa de Fidel serà Hugo Chávez, que s'ha quedat orfe. El seu projecte bolivarià ha quedat tocat per segona vegada en poc temps. Primer fou la pèrdua del referèndum; ara, la renúncia del

seu pare espiritual, que visitava cada dos per tres. Una de les poques coses que se saben de la direcció comunista cubana és que a Raúl no li cau bé Chávez. Diuen que és una qüestió de química, potser d'antagonisme entre dos militars, perquè Raúl és, més que un polític, un militar, que ha fet de les forces armades la columna vertebral del règim i el poder econòmic. Les forces armades, que van combatre amb èxit a Etiòpia i Angola, són els gestors de bona part de les empreses que funcionen.

Ara a Cuba s'obre una nova era, encara que Fidel Castro vulgui tutel·lar el seu successor, i es faci sentir públicament amb comentaris a la premsa.